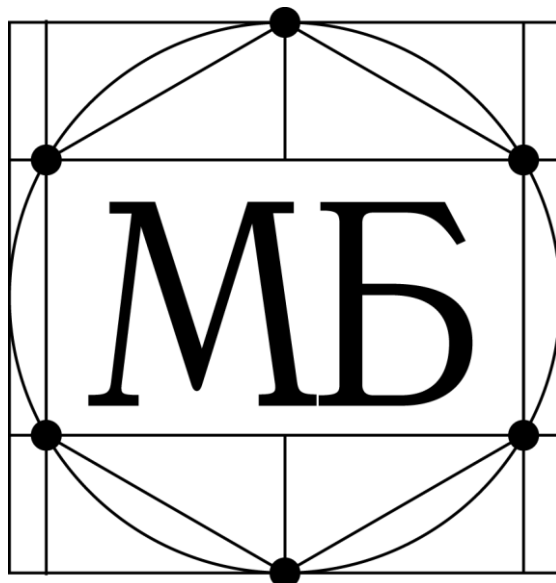

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний університет будівництва і архітектури
Кафедра містобудування

***МІСТОБУДУВАННЯ:
ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ***

Тези доповідей
четвертої науково-практичної конференції
19 квітня 2022 року
м. Київ

Київ 2022

УДК 711-712

М 65

Редакційна колегія: Н. М. Шебек, доктор архітектури, професор,
М. А. Ларіонова, старший викладач

Відповідальна за випуск: Н. М. Шебек, доктор архітектури,
професор

*Рекомендовано до видання на засіданні вченої ради архітектурного
факультету, протокол № від січня 2022 року.*

В авторській редакції.

УДК 711-712 **Містобудування:** проблеми і перспективи розвитку: тези
М 65 доповідей четвертої науково-практичної конференції
(Київ, 19 квітня 2022 р.). – Київ: КНУБА, 2022. – 35 с.

Розглянуто такі аспекти: аналіз провідних тенденцій розвитку містобудування і ландшафтної архітектури; сучасні теорії і методики містобудівного проектування; результати дисертаційних досліджень і магістерських робіт. Призначено для дослідників проблем і перспектив розвитку архітектурно-містобудівної діяльності, викладачів вищих навчальних закладів, аспірантів, студентів архітектурних факультетів, практикуючих архітекторів.

© КНУБА, 2022

ЗМІСТ

Шебек Н. М.	Вступне слово	5
Ковальська Г.Л.	Пошук вирішення архітектурно-містобудівної задачі відбудови міст України.....	6
Палеха Ю.М.	Від містобудування до просторового планування – особливості зміни понятійного апарату.....	7
Тімохін В. О.	Міська синергетика – нова парадигма сталого розвитку.....	8
Шебек Н. М.	Базові засади гармонізації архітектурного середовища українських поселень.....	9
Сєдак О. І.	Сучасні проблеми ландшафтної архітектури	10
Василенко Л Г.	Історичний фрагмент містобудівного процесу в Україні	11
В'язовська А.В.	Простори цивільного захисту в міському середовищі: сучасні виклики.....	12
Шпаковська В. Т.	Архітектурна доступність загальноосвітніх закладів	13
Щурова В.А.	Аспекти екології в утопічному мисленні ХХІ ст.	14
Носенко Г.А.	Досвід вивчення архітектурної графіки в умовах воєнного стану.....	14
Ларіонова М. А.	Онлайн музей «Української вишивки авангарду» потребує розділу з архітектури	16
Михіденко М. О.	Роль сільських територіальних громад в умовах трансформації світового устрою	17
Вовк В. В.	Теоретичні засади ревіталізації сільських населених пунктів	18
Євтушенко І. О.	Ландшафтно-планувальна організація міських парків із застосуванням прийомів психоемоційного впливу на відвідувачів	19
Кузьменко В. І.	Першочергові завдання з реновації вулиць в історичному міському середовищі м. Умані	20
Мороз Я. В.	Архітектурно-містобудівні засоби вирішення деяких задач сталого розвитку в м. Заліщики Тернопільської області	21
Потиліко А. А.	Особливості сталого розвитку ренійської міської територіальної громади та міста Рені Одеської області	22

Романюк А. І.	Методи ландшафтно-планувальної організації пішохідних зон у центрах малих міст	24
Саїтова А. В.	Прогресивні тенденції благоустрою та озеленення прибудинкових територій в умовах щільної забудови	25
Саражинський Я.А.	Особливості сталого розвитку Вилківської міської об'єднаної територіальної громади	26
Совсімов А. Ю.	Проблеми і перспективи оновлення парку «партизанська слава» в м. Києві	27
Тулаїнова О. О.	Проблема персональних паркових просторів	28
Чупринка П. О.	Методи реновації громадського простору міста	29
Швець О. І.	Сучасні тенденції реорганізації приморських парків	30
Шевченко А. В.	Прийоми ревіталізації багатофункціональних парків з орієнтацією на майбутнє.....	32
Булах В. О.	Віртуальне місто.....	33
Смілка Ю. В.	Вплив архітектури на емоційний стан людини...	34

Вступне слово

Шановні колеги, маю честь привітати усіх, хто знайшов можливість у цей складний час взяти участі у четвертій Науково-практичній конференції «Містобудування: проблеми і перспективи розвитку».

Починаючи з 2019 року визнані науковці та їх вихованці щорічно збираються на кафедрі містобудування Київського національного університету будівництва і архітектури для того, щоб розповісти про свої досягнення та обмінятися думками з приводу нагальних проблем і орієнтирів розвитку урбанізованого оточення. Кожний з останніх років був по своєму не простим і ставив перед нами неочікувані завдання. Проте жодне з них не можна за складністю порівняти з викликами, які кидає архітекторам-містобудівникам війна, розв'язана проти України підступним сусідом, адже наслідками російської агресії є не лише відібрані життя наших співгромадян, але й пошкоджені пам'ятки культури, зруйновані міста, понівечена інфраструктура, забруднені території.

Втім війна не тільки відбирає ресурси і перекреслює наші плани. Вона примушує нас зупинитися і замислитися над тим, яким має бути майбутнє, виборене нашими героями, – якими мають стати відроджені українські території та відбудовані поселення, щоб вони були вартими своїх мешканців. Саме у такому ракурсі хотілося б у цьому році подивитися на традиційні для нашого обговорення теми, а саме: здійснити аналіз провідних тенденцій розвитку містобудування і ландшафтної архітектури; розглянути сучасні теорії і методики містобудівного проектування; познайомитися з результатами дисертаційних досліджень і магістерських робіт.

В контексті євроінтеграційних процесів, які набувають все більшого прискорення в Україні, ми маємо зосередити свої творчі зусилля на віднайдені неординарних та ефективних способів відродження нашої держави з метою забезпечення найкращих умов для життя, роботи і відпочинку її непереможного, мужнього і вільного народу.

Бажаю кожному впевнено крокувати до власної і спільної перемоги на цьому непростому шляху. Наснаги у науковій і проектній творчості, продуктивної роботи і плідного спілкування.

З повагою,
доктор архітектури, професор,
завідувач кафедри містобудування КНУБА

Н. М. Шебек

ПОШУК ВИРІШЕННЯ АРХІТЕКТУРНО-МІСТОБУДІВНОЇ ЗАДАЧІ ВІДБУДОВИ МІСТ УКРАЇНИ

Війна, яку розпочала країна-агресор проти України, повністю змінила наше життя. Зруйновані житлові і громадські будинки, промислові об'єкти, інфраструктура, повністю знищені селища і навіть міста – трагічні реалії, які поставили складні питання і вимоги перед архітекторами і містобудівниками щодо швидкого і комплексного вирішення проблеми відновлення міст. На сьогодні війна не закінчилась, але вже розпочато пошук цього рішення. Ми спостерігаємо, як архітектурні майстерні пропонують проекти різних типів тимчасового, модульного, швидко збірного, соціального житла; відбуваються науково-практичні конференції, організовані архітектурною палатою спілки архітекторів, за участі іноземних фахівців. Участь в цих процесах приймають і викладачі та студенти-архітектори. Дієвим напрямком є і залучення до відновлення наших міст відомих закордонних архітекторів, використання сучасних ефективних підходів в організації середовища, відновлювальної енергетиці, екологічності тощо. Але на сьогодні проблема полягає в тому, що всі ці дії є нерегульованими процесами, і виглядають, як дещо хаотичний пошук вирішення складної архітектурно-містобудівної задачі. Існує потреба в координаційному центрі, який мав би взяти на себе формування системи архітектурно-містобудівної відбудови країни.

ВІД МІСТОБУДУВАННЯ ДО ПРОСТОРОВОГО ПЛАНУВАННЯ – ОСОБЛИВОСТІ ЗМІНИ ПОНЯТІЙНОГО АПАРАТУ

Сьогодні, на хвилі змін, що відбуваються у законодавчій, суспільно-економічній та інституційній площинах, науковцями та практиками активно обговорюється питання впровадження терміну «просторове планування» на заміну терміну «містобудування». Попри всю складність та неоднозначність такої заміни автор є її прихильником. Спробуємо розібратися.

Термін «просторове планування» за своєю сутністю є ширшим, оскільки охоплює планування простору починаючи з мікрорівня (садиба, будівля, навіть квартира) і закінчуючи макрорівнем (держава, окремі регіони).

Далі, сам термін просторове планування (spatial planning) цілком відповідає його розумінню і трактуванню у переважній більшості зарубіжних держав. У цьому випадку доцільно виокремити у просторовому плануванні урбаністичний напрям (urban planning), пов'язаний з плануванням міських територій та (regional planning), спрямований на планування регіонів.

Нарешті, вагомим аргументом для трансформації вищезазначених понять є зміни у законодавчій базі, де наразі ми вже маємо новий вид містобудівної документації на місцевому рівні – комплексний план просторового розвитку території територіальної громади, в самій назві якого вже задекларовано поняття «простір». Переконали, що інтеграція розробки містобудівної та землевпорядної документації також відобразиться на впровадженні у нашу практику терміну «просторове планування», що, в свою чергу, призведе до змін у законодавчій та нормативній базі й необхідності в певній мірі переосмислити деякі аспекти нашої планувальної діяльності.

ДК 711.04:72.01

Тімохін Віктор Олександрович,

доктор архітектури, професор,

завідувач кафедри дизайну архітектурного середовища,

Київський національний університет будівництва і архітектури

E-mail: timokhin.vo@knuba.edu.ua, ORCID 0000-0002-0559-4384

МІСЬКА СИНЕРГЕТИКА – НОВА ПАРАДИГМА СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Сучасне містобудування і урбанізація пережили ряд етапів прогресивного розвитку без тверезої оцінки природних ресурсів і гіпертрофованого переоцінювання власної долі. За думкою О. Шпенглера доля будь-якої містобудівної культури залежить від космічних законів, що забезпечують ритм і гармонію її розвитку і земних законів протистояння протилежно спрямованих сил традицій і новацій, котрі в певні часи прискорюють прогрес, перетворюючи його на сталий розвиток.

У містобудуванні трансформація прогресивного розвитку в сталий супроводжувалась створенням нових парадигм, які спрямовувались на подолання протиріч між глобалізмом і регіоналізмом, між масовою цивілізацією і культурою, між традиціями і новаціями, врешті решт, – між суцільно урбанізованими територіями і містом. Серед таких ідей, які виділяються своїм парадигмальним змістом, привертають увагу органічна децентралізація надвеликих міст (Е. Саарінен), гібридизація «міста-поліса» і «міста-урбса», НЕРи і КВАРи (К. Доксиадіс, О. Гутнов); симбіотичне поєднання традиційних та інноваційних форм (К. Курокава, К. Танге).

Ще одна парадигма – синергетична – включає просторову самоорганізацію населення та розпланування, ритмічне розгортання у часі процесів перетворень урбанізованого і міського, а, іншими словами, урбоміського середовища. Гіпербола прогресивного, – будь якою ціною, – розвитку перетворюється у гармонічну синусоїду із своїми спадами і підйомами, з ритмічним чергуванням періоду накопичення власних ресурсів та їх необхідних витрат у наперед визначений час задля сталості розвитку.

БАЗОВІ ЗАСАДИ ГАРМОНІЗАЦІЇ АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА УКРАЇНСЬКИХ ПОСЕЛЕНЬ

Останні події в черговий раз нагадали нам про крихкість і вразливість світу, в якому ми живемо, який досліджуємо, частинки якого намагаємося зберігати і вдосконалювати усіма доступними нам способами.

Керуючись глобальними цілями сталого розвитку населених пунктів і громад, та зберігаючи впевненість у стратегічному русі свідомої частини людства в напрямі гармонізації життєвого середовища, хотілося б наголосити на важливості окремих аспектів, містобудівної діяльності, які через свою очевидність, не завжди декларуються. До базових засад, які поступаються в актуальності нагальним проблемам сьогодення і саме тому іноді витісняються на периферію уваги проєктувальників, належать:

- беззаперечна цінність людського життя, турботу про яке архітектори мають проявляти передбачаючи заходи із захисту користувачів середовищних об'єктів від різних типів ймовірних загроз;
- відкритість по відношенню до світової спільноти, яка дозволяє заявити про власні гуманістичні орієнтири, продемонструвати дружні наміри, показати свої здобутки, повідомити про наявні труднощі, розкрити задуми та знайти однодумців;
- значущість регіональної культури, яку необхідно не лише дбайливо зберігати, але й активно пропагувати та креативно розвивати в усіх без винятку архітектурних творах;
- орієнтація на розумне споживання, яка не тільки здатна відтермінувати екологічну катастрофу, алей й має виховувати в людях звичку вдовольнятися необхідним, радіти малому, підніматися над утилітарним;
- адаптація до мінливих умов експлуатації, яку здатні забезпечити багатоваріантність використання як будівель і споруд, так і містобудівних об'єктів, а також їх постійна готовність до передбачуваних і раптових змін обставин функціонування.

Названі позиції в сучасних українських реаліях набувають значення тактичних пріоритетів, зокрема й у підготовці архітекторів, особливо тих, котрі у майбутньому розроблятимуть містобудівну документацію.

УДК 712.26

Сєдак Олександр Ігорович,

канд. архіт., доцент, проф. каф. містобудування,

Київський національний університет будівництва і архітектури

E-mail: siedak.oi@knuba.edu.ua ORCID ID: [0000-0002-1686-2786](https://orcid.org/0000-0002-1686-2786)

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЛАНДШАФТНОЇ АРХІТЕКТУРИ

Сучасні соціальні зміни й зміни матеріально-просторового середовища міст й способу життя людей в Україні висунули нові вимоги до парків до створення оптимальних, інноваційних та перспективних їх моделей, обґрунтованих планів розвитку. Моделювання діяльності парків вважається сучасним методом, який майже не застосовується у практиці вітчизняного паркобудівництва. Провідним напрямком моделювання діяльності паркового господарства є пошуки аналогів, зміст яких можна було б перенести на парк. Перспективним є моделювання на основі базисної моделі парку на перспективу, що має проектно-прогностичний характер, об'єднує предметні моделі: соціологічну – за складом відвідувачів, культурологічну – за характером їх поведінки у спілкуванні, відпочинку тощо, функціональну – за основними напрямками діяльності парку, архітектурно-просторову – за зонуванням, обладнанням, екологічну. Ландшафтні об'єкти є невід'ємними складовими загального архітектурного простору. Питання відновлення та формування ландшафтного середовища лишається одним із принципів і потребує від фахівця тактовного і виваженого вирішення. Мистецтво формування ландшафтів в Україні пройшло значний історичний шлях свого зародження, випробувань і становлення, формувалося протягом декількох століть, а розвиток проходив одночасно з живописом, скульптурою, музикою, літературою. В ландшафтному мистецтві минулого знаходили своє втілення досягнення дендрології (декоративного садівництва), архітектурної та інженерної майстерності (будівництва та іригації), які закріплювались у вигляді різноманітних прийомів, що систематизувались і склались в естетичні та технологічні принципи формування малих ландшафтів - «садів».

Важливими засадами ландшафтної архітектури сучасності є: збереження міфопоетичної, образної змістовності, тематична спрямованість та відповідність парків певній спеціалізації, що має втілення в традиційних й специфічних заходах, програмах, культурних послугах, які мають стати їх візитівкою; виявлення потреб населення в індивідуальному, колективному й сімейному відпочинку та задоволення їх; пріоритетність у розвитку послуг тим формам, що сприяють виявленню й реалізації творчих здібностей, естетичних смаків, формують у людей екологічну культуру і культуру дозвілля.

УДК 72-711

*Василенко Людмила Григорівна,
кандидат архітектури, доцент кафедри містобудування
Київський національний університет будівництва та архітектури
E-mail vassylenko.lg@knuba.edu.ua, ORCID 0000-0002-3122-0917*

ІСТОРИЧНИЙ ФРАГМЕНТ МІСТОБУДІВНОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ

На різних етапах розвитку містобудівний процес розглянутий і проаналізований багатьма науковцями з історії та теорії архітектури та суміжних галузей. Одним з початкових етапів є містобудівний досвід 1920 – початку 1930-х років. Тоді були перші наукові позиції щодо побудови селищ, нових міст та реконструкції існуючих містобудівних фрагментів. Насамперед були розроблені нормативні правила розвитку міст у 1926-27 рр. під керівництвом П. П. Хаустова. У правилах, які регулювали забудову, рекомендовані наступні позиції: регулювати щільність забудови, витримувати масштабність і функцію споруд в залежності від їх розташування, а також стримувати стихійне зростання індивідуального будівництва, зберігати та охороняти культурну спадщину, природні ресурси тощо. Зазначений період характеризується поєднанням різнобічних складових містобудівної діяльності як то теоретичні роботи, прикладні дослідження та розробка нормативних документів. Творчі пошуки українських архітекторів, а вони одночасно були і містобудівниками, заслуговують на уважне і глибоке дослідження особливо в наш складний час.

ПРОСТОРИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ В МІСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ

Війна в Україні поставила питання безпеки міського середовища в умовах надзвичайних ситуацій. Українські міста виявились не забезпеченими надійними укриттями для людей від військової загрози і не здатними на достатньому рівні підтримувати функціонування міської території. Як в умовах цієї війни, так і з оглядом на можливі майбутні загрози, необхідно створювати таке міське середовище, в якому буде забезпечений захист мешканців і збережена життєдіяльність міста. Для рішення такої задачі інфраструктура цивільного захисту має бути максимально інтегрованою в міське середовище, гнучкою і багаторівневою, тобто бути присутньою в житловому середовищі, на місцях роботи та відпочинку, в громадських просторах міста. Вже з'явився помітний попит в країнах Європи на будівництво підземних поверхів приватних житлових будинків, що обумовлено як міркуваннями безпеки, так і потребами в додатковому функціональному просторі. В багатоповерхових будинках Ізраїлю та Сінгапуру в кожній квартирі обов'язково є «кімнати безпеки», влаштовані в структурі монолітного ядра будинку, що має витримати пряме влучення ракети; вони також мають укріплені підземні паркінги. Ймовірно, що такі вимоги до житлового середовища скоро з'являться і в українських будівельних нормах. Підземні поверхи в громадських, офісних та виробничих будівлях Ізраїлю часто є багатофункціональними. Підземний розвиток міст є закономірним напрямком урбанізації і підземні споруди загалом мають відповідати вимогам до укриттів цивільного захисту та за потреби використовуватись мешканцями під час військових загроз і надзвичайних ситуацій. Для визначення потреби в захисних спорудах в міському середовищі необхідно враховувати щільність населення і оптимальні радіуси доступності та впроваджувати відповідні розрахунки в містобудівну документацію. Крім того, актуальним є аналіз і коригування існуючих нормативів планування і

забудови територій щодо цивільного захисту населення, враховуючи досвід сучасних військових конфліктів, зокрема війни в Україні.

УДК 721.1.376

Шпаковська Віра Тимофіївна,

*кандидат архітектури, доцент кафедри містобудування,
Київський національний університет будівництва і архітектури
E-mail: shpakovska.vt@knuba.edu.ua, ORCID 0000-0002-3523-8014*

АРХІТЕКТУРНА ДОСТУПНІСТЬ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ЗАКЛАДІВ

Досвід багатьох країн показав, що сумісне інклюзивне навчання і створення безбар'єрного середовища в навчальних закладах, сприяє адаптації дітей з особливими потребами, формує відношення та толерантне ставлення до них.

Значною перешкодою для організації навчання є архітектурні бар'єри. Для їх здолаття необхідно враховувати потреби дітей з різними нозологічними особливостями – тих, що пересуваються на інвалідних візках, з обмеженнями по зору, по слуху. Пріоритетністю критеріїв організації безбар'єрного архітектурного середовища є фізична доступність, безпека, зручність, тактильна, візуальна та звукова інформативність з урахуванням потреб всіх користувачів: дітей, вчителів, батьків.

Необхідно забезпечити зручне використання всіх функціональних зон навчального закладу: обладнання ділянок для безперешкодного безпечного пересування, учбових приміщень, майстерень, глядацьких та спортивних залів, обслуговуючих приміщень (улаштування пандусів та підйомників, ширина дверних отворів, проходів між рядами, висота меблів, дошок, спеціально обладнані робочі міста, необхідне оснащення приміщень загального користування).

Ці вимоги до створення умов в навчальних закладах забезпечують рівні можливості у реалізації права на освіту для всіх дітей.

УДК 711.72

Щурова Вікторія Анатоліївна,

*канд. арх., доц., доц. кафедри дизайну архітектурного середовища,
Київський національний університет будівництва і архітектури
E-mail: Shchurova.va@knuba.edu.ua, ORCID 0000-0001-8468-3280*

АСПЕКТИ ЕКОЛОГІЇ В УТОПІЧНОМУ МИСЛЕННІ ХХІ СТ.

Після надмірної кількості нереалізованих утопій та антиутопій ХХ – ХХІ століть прийшло на зміну сум'яття і, навіть небажання заглядати у майбутнє. Історія архітектури як штучної природи помешкання нараховує близько п'яти тисяч років. У той же час екологічна історія дорівнює усьому періоду перебування людства на Землі. Біологічні традиції існування настільки фундаментальні, що і в майбутньому вони не можуть бути ігнорованими ні при яких обставинах. Життєздатне середовище міст, споріднене з практично незмінними історичною пам'яттю рельєфу, клімату, необхідними функціями для підтримання життєдіяльності людини.

Збитки, нанесені життєвому середовищу в ХХ та на початку ХХІ сторіччя можуть бути частково компенсовані шляхами відродження природної рівноваги штучними засобами; збереження і повторне використання вже створеного в матеріальному світі та винайденого в ментальному виходять на перший план. Одна з головних задач, яку мають вирішити архітектори у найближчому майбутньому – знаходження нового універсального простору, який об'єднуватиме історичні, природні й сучасні антропогенні елементи в єдине ціле без порушення будь-якої з цих складових.

УДК 72.02

Носенко Ганна Андріївна,

*доцент кафедри містобудування,
Київський національний університет будівництва і архітектури
E-mail: nosenko.ga@knuba.edu.ua*

ДОСВІД ВИВЧЕННЯ АРХІТЕКТУРНОЇ ГРАФІКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Складні умови війни, яку несподівано почав російський агресор, викликали деякі зміни в структурі поточного завдання на І курсі групи 11Б КНУБА. Враховуючи те, що переважна більшість студентів була вимушена

терміново евакуйовуватись з Києва та не мала можливості вивезти в безпечні місця не лише громіздкі планшети А1 формату, необхідні для виконання завдання, але й комп'ютери, ноутбуки, папір та фарби, мала витратити певний час на організацію нового робочого місця, придбання матеріалів, метою першої роботи з відмивки стало вивчення саме технічних прийомів цього виду графіки.

Відмивка в архітектурній графіці – це моделювання тривимірних об'єктів (зокрема пам'яток архітектури) за допомогою багат шарових лесировок водними розчинами фарб, які допомагають досягти реалістичності зображення та високої деталізації архітектурного об'єкту.

Базуючись на знаннях, які набули студенти при вступі до вузу, технічні прийоми відмивки опрацьовувались на форматі А1 на прикладах композицій з геометричних фігур та допоміжних вправ. Увага студентів була зосереджена викладачами на освоєнні прийому лесировки. Лесировка у відмивці – графічний прийом, що застосовується за необхідності достовірного відтворення тривимірних об'єктів, простору навколо і включених до них, та світло-тіньових характеристик форми. Може використовуватись від 3-4 до 15 або й більше дуже тонких шарів фарби. Цей прийом досить трудомісткий, займає багато часу, але результат гарантовано переконливий та інформативний. Мета застосування лесировки – створити плавну, практично непомітну зміну тону або кольору (градієнт).

Не зважаючи на технічні, побутові та психологічні проблеми, які супроводжували виконання 1 завдання 2 семестру 2021-2022 рр., високих результатів у виконанні практичного завдання досягли студенти 11Б групи кафедри містобудування М. Квочкин, Н. Ткачук, Б. Лебідь, А. Костюченко, А. Нехводюк, А. Калиниченко, Є. Лига, І. Юрчик, Д. Сігорський, М. Сидоренко, Д. Торопчина, А. Нойкіна, Н. Ройко, І. Блажєєва, А. Бедрін, А. Пашкевич

ОНЛАЙН МУЗЕЙ «УКРАЇНСЬКОЇ ВИШИВКИ АВАНГАРДУ» ПОТРЕБУЄ РОЗДІЛУ З АРХІТЕКТУРИ

У січні 2022 року мене запросили на відкриття 19.01.22 офлайн виставки «ДНК Української вишивки Авангарду» у Київському Палаці дітей та юнацтва. Враження від виставки були надзвичайні, у проєкті приймають участь представники різних сфер: освіти, науки, журналістики об'єднаючі ідеєю розширити межі традиційного сприйняття української вишивки. Вони створили перший в своєму роді онлайн музей української вишивки авангарду. Представники територіальних громад України, музеї, інститути, академії, посольство України у Франції, учасники з Франції, Польщі, компанія «Брайль Україна» та *Глобальний договір ООН в Україні* - амбасадор ініціативи. Але цьому проєкту не вистачає історії архітектури.

При обговоренні з очільницею проєкту Іриною Петренко вирішили розробити окремий розділ про архітектуру періоду авангарду (архітектори П.Альошин, І. Каракіс, Г. Волошин, Я. Штейнберг, Р. Фрідман, А. Заславський). Адже архітектура – це сукупність знань та творчих досягнень, яка поєднує в собі мистецтво та науку щодо створення простору для життя та діяльності людини. Це був переломний період в архітектурі в Україні, який необхідно висвітлити та поширити як і художні твори, вишивку, аксесуари.

Майбутня співпраця проєкту з КНУБА сприятиме підвищенню зацікавлення студентів у навчальному процесі, а виконані проєкти можуть бути передані та висвітлені в он-лайн музеї й на офлайн виставках та поширення знань про архітектуру авангарду серед пересічного населення – це значний внесок у розширенні сприйняття зацікавленості освіти та популяризації знань про архітектуру.

РОЛЬ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ СВІТОВОГО УСТРОЮ

Ми є свідками того, що сучасний світ переживає етап глибинної трансформації. Посилюються глобальні виклики та загрози, з'явилися нові фактори невизначеності та непередбачуваності пов'язані зі зміною світового устрою. Світ трансформується від біполярності до багатополярності, коли у світовому порядку з'являються декілька полюсів впливу. Ці цивілізаційні полюси мають абсолютний суверенітет у внутрішніх справах, а також їх умовну незалежність від інших цивілізацій. Тобто спостерігається наявність та взаємодія кількох рівноправних суб'єктів впливу. Санкційний тиск наддержави США дає зворотній ефект і підсилює баланс відносин між геополітичною спільнотою BRICS.

Тому менш розвинутих країнам потрібно адаптуватися до сучасних викликів і світових тенденцій. Війна в Україні призводить до стрімкого зростання кількості аварійного та зруйнованого житла, суттєвих ускладнень у функціонуванні інженерної, транспортної та соціальної інфраструктури. У великих містах знижується рівень безпеки. Країни, що залежать від продовольчих поставок з України, опинилися перед загрозою голоду. Тому наразі актуальність розвитку сільських територій нашої держави надзвичайно велика.

В першу чергу необхідно розмінувати території, відбудувати зруйноване, створити гідні умови життя сільських мешканців, відновити розвиток сільськогосподарського сектору, розвинути соціальну інфраструктуру села. У цьому контексті зростає роль сільських територіальних громад, адже від їх ефективної діяльності залежить можливість досягнення абсолютної продовольчої безпеки нашої країни та світу.

Теоретичне обґрунтування методів функціонально-планувальної організації сільських територій сприятиме підвищенню їх інвестиційної привабливості та практичному вирішенню проблем життєздатності сільських громад. Це наблизить досягнення глобальних цілей сталого

розвитку територій та громад та полегшить адаптацію України до сучасного етапу трансформації світового устрою.

УДК 711.168-437

Вовк Валентина Віталіївна,

магістрант кафедри містобудування,

E-mail vovk_vv@knuba.edu.ua, ORCID 0000-0002-8825-2792

наук. керівник: док. арх., проф. Шебек Н. М.,

E-mail shebek.nm@knuba.edu.ua, ORCID 0000-0001-6038-3945

Київський національний університет будівництва і архітектури

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РЕВІТАЛІЗАЦІЇ СІЛЬСЬКИХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ

Території сільських населених пунктів завжди були та залишаються досить складними у розвитку та реалізації необхідних для кожного мешканця інфраструктурних об'єктів. Значна кількість українських сіл потребують змін та запровадження інноваційних технологій.

У наукових працях О. А. Дудзяк, З. В. Смутчак та Л. І. Калачевської закладено основи майбутньої ревіталізації і подальшого розвитку українських сіл. Зокрема, у вище згаданих працях виділено пропозиції щодо:

- реконструкції та відновлення будівель, які перебувають в аварійному стані, що дозволить ефективно та безпечно використання приміщень;
- розвитку бізнесу та залучення інвестицій до населених пунктів, які сприятимуть створенню нових робочих місць та відповідно процвітанню територій;
- часткової зміни функціонального зонування за рахунок виведення промислових територій за межі населених пунктів та розташування на звільнених в центральній частині сіл ділянках об'єктів освіти, торгівлі та відпочинку;
- залучення прогресивних технологій для збору, вторинної переробки і утилізації сміття, задля поліпшення екологічного стану сільських територій.

Окреслені пропозиції можна розглядати як відповідний пункт подальших наукових досліджень, спрямованих на виявлення ефективних заходів з ревіталізації конкретних сільських населених пунктів.

ЛАНДШАФТНО-ПЛАНУВАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ МІСЬКИХ ПАРКІВ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ПРИЙОМІВ ПСИХОЕМОЦІЙНОГО ВПЛИВУ НА ВІДВІДУВАЧІВ

Парки є найдоступнішими місцями відпочинку й дозвілля для всіх без винятку соціальних груп і вікових категорій містян, проте, нажаль, сьогодні їх стан незадовільний. Ландшафтно-планувальна організація міських парків має враховувати основні потреби людини: біологічні, фізико-фізіологічні, психологічні, духовно-естетичні та соціокультурні, та використовувати усі каналів зв'язку людини із середовищем: зоровий, тактильний, слуховий, нюховий. Ландшафтно-планувальна організація території парків здійснюється за рахунок об'єднання природних, будівельних і архітектурних компонентів у цілісну композицію, щоб нести певний художній образ. Пізнання ландшафтного середовища відіграє провідну роль у формуванні регіональної ідентичності і аури місця, а також у розвитку прив'язаності до конкретного місця.

Все, що бачить відвідувач парку, впливає на його психосоматичне здоров'я, поведінку, інтелектуальний та соціальний розвиток. Паркове середовище може викликати позитивні емоції або завдавати психологічного дискомфорту. Емоції – це суб'єктивні реакції людини на дії зовнішніх та внутрішніх подразників, які показують оцінку їх значущості. Вони виражаються у формі переживань викликають та стимулюють дії людини. Роль емоцій у житті людини та визначенні її поведінки дуже важлива.

Свідоме використання прийомів корегування психоемоційного сприйняття людиною простору дозволяє впливати на її почуття. Емоційні реакції людини, стимульовані навколишнім середовищем, дозволяють їй відчувати весь діапазон переживань між позитивними та негативними полюсами протилежних реакцій на оточення: краса (привабливість) – потворність (відштовхування), задоволення – невдоволення, комфорт –

дискомфорт, вподобання – антипатія, безпека – небезпека (страх), щастя – сум, цікавість – нудність, розуміння – плутанина тощо. Деякі змінні будуть пов'язані з певними почуттями.

В процесі створення ландшафтного середовища архітектор прагне використовувати широкий спектр архітектурно-художніх, інженерно-технічних, екологічних та композиційних засобів. Ретельний підбір та продумане об'єднання конкретних засобів організації парку із застосуванням прийомів психоемоційного впливу на відвідувачів в кінцевому результаті дозволяє створити конкретний тип ландшафтного середовища, здатного допомогти людині краще пізнати себе та зміцнити її емоційний зв'язок з певним місцем.

УДК 711.168-523

Кузьменко Вікторія Іванівна,

магістрант кафедри містобудування,

E-mail kuzmenko.vviktoria@gmail.com, ORCID 0000-0002-2507-2807

наук. керівник: док. арх., проф. Шебек Н. М.,

E-mail shebek.nm@knuba.edu.ua, ORCID 0000-0001-6038-3945

Київський національний університет будівництва і архітектури

ПЕРШОЧЕРГОВІ ЗАВДАННЯ З РЕНОВАЦІЇ ВУЛИЦЬ В ІСТОРИЧНОМУ МІСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ М. УМАНІ

Проблеми оновлення вулиць в історичних районах поселень з організацією комфортного для людини міського середовища вивчали Г. О. Осиченко, М. І. Ладнюк, О. П. Олійник, Н. С. Соснова. В їх дослідженнях були висвітлені окремі аспекти архітектурно-планувальної реорганізації вулиць історичної частини міста та реконструкції міської забудови у зонах її впливу. Проте недостатньо уваги приділялося питанню виявлення історичних особливостей конкретного міста під час ревалоризації вуличних громадських просторів. Ми пропонуємо розглянути це питання на прикладі історичної частини міста Умань.

Основними завданнями з осучаснення центральних вулиць Умані є орієнтація на пішоходів, особлива увага до підбору дерев та інших елементів озеленення, а також продумане використання малих архітектурних форм. Дослідження центральних вулиць Умані дозволило визначити основні вимоги щодо їх трансформації, а саме: перетворення вулиць на комунікативні громадські простори; проектування вздовж

вулиць інтерактивних екологічних коридорів міста; творче переосмислення в ландшафтному дизайні важливих для містян історичних подій та культурних здобутків місцевої громади. Ці вимоги мають бути враховані шляхом виокремлення смуг руху персональних транспортних засобів, розширення і благоустрою тротуарів, використання перфорованих плит покриття, відновлення втрачених бульварів, урізноманітнення об'єктів декоративно-прикладного мистецтва. Приклади реалізації подібних пропозицій можна побачити на вулицях міст Бордо, Відень, Мальме.

Врахування місцевих особливостей є принциповою умовою оновлення вулиць в історичних районах поселень, адже саме це сприятиме формуванню неповторного образу кожного міста.

УДК 711.122

Мороз Ярославна Вадимівна,

магістрант кафедри містобудування,

E-mail moroz_yv@knuba.edu.ua, ORCID 0000-0001-5867-4399

наук. керівник: док. арх., проф. Шебек Н. М.,

E-mail shebek.nm@knuba.edu.ua, ORCID 0000-0001-6038-3945

Київський національний університет будівництва і архітектури

АРХІТЕКТУРНО-МІСТОБУДІВНІ ЗАСОБИ ВИРІШЕННЯ ДЕЯКИХ ЗАДАЧ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В М. ЗАЛІЩИКИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ

На сьогоднішній день низька якість архітектурного середовища є одною з болючих проблем малих міст України. Цю проблему необхідно розглядати в контексті досягнення глобальних цілей сталого розвитку, до яких приєдналася і Україна.

В. Трегобчук, О. С.Зінов'єва, О. В. Рибчинський описали ряд заходів щодо реалізації цілей сталого розвитку в малих містах України. Проте для практичного застосування набутих у цій сфері знань потрібно враховувати особливості розвитку кожного конкретного населеного пункту. Аналіз існуючого стану дозволяє зрозуміти, на що варто звертати більше уваги.

Спираючись на результати попередніх наукових досліджень, ми виділили архітектурно-містобудівні засоби вирішення деяких задач сталого розвитку в м. Заліщики Тернопільської області. Серед них:

- органічне поєднання природних і техногенних компонентів ландшафту в межах єдиної композиційної цілісності, що сприятиме збереженню цінних історичних та ландшафтних територій міста Заліщики;
- ліквідація небажаної забудови, яка негативно впливає на художню цілісність міста;
- винесення магістральної вулиці за межі історичного центру, що дозволить створити цілісний простір для пішохідних прогулянок, який притягуватиме та об'єднуватиме всі типи людей.

Ми вважаємо, що здійснення окреслених кроків суттєво підвищить якість архітектурного середовища м. Заліщики Тернопільської області та наблизить населений пункт до реалізації деяких цілей сталого розвитку.

УДК 711.4

Потиліко Аксинія Андріївна,

магістрант кафедри містобудування,

E-mail: potyliko_aa@knuba.edu.ua, ORCID 0000-0002-8290-7479

наук. керівник: к. арх., доц. Зінов'єва О. С.,

E-mail zinovieva.os@knuba.edu.ua, ORCID 0000-0001-5453-2924

Київський національний університет будівництва і архітектури

ОСОБЛИВОСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕНІЙСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ТА МІСТА РЕНІ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

У 2019 році президент України ухвалив основні Цілі сталого розвитку для України на період до 2030 року з урахуванням специфіки розвитку України.

Окрім цього Постановою Кабінету Міністрів України від 1 вересня 2021р. №926 прийнятий порядок розроблення містобудівної документації, в якому визначаються нові важливі види та складові містобудівної документації: стратегія просторового розвитку території та комплексний план просторового розвитку територіальних громад, які були утворені в рамках адміністративно-територіальної реформи в Україні.

Стратегія просторового розвитку території повинна мати концептуальні рішення щодо напрямів розвитку території та індикатори розвитку території, і розроблятися у вигляді набору геопросторових даних або графічних та текстових матеріалів.

Комплексний план розробляється з метою забезпечення сталого розвитку територіальної громади з дотриманням принципу збалансованості державних, громадських та приватних, передбачає узгоджене прийняття рішень щодо цілісного (комплексного) просторового розвитку населених пунктів.

Виходячи з цього пропонується трьохчасна концепція сталого розвитку Ренійської міської територіальної громади, що може знайти відображення у подальшому розроблені Стратегії та Комплексного плану просторового розвитку даної громади.

Екологічний напрямок розвитку може здійснюватися такими шляхами: розумне використання природних ресурсів, їх збереження та охорона; розвиток альтернативної енергетики; розвиток органічного та інноваційного сільського господарства, виробництво органічно чистої харчової продукції; створення екологічно чистих виробництв, екологічне будівництво; впровадження системи сортування та утилізації ТПВ; розвиток еко-туризму та рекреаційної сфери тощо.

Економічний напрямок може здійснюватися наступними шляхами: використання вигідного географічного розташування; використання та розвиток природних та техногенних, матеріальних та нематеріальних ресурсів; розвиток промисловості та підприємництва, заснованих на сучасних технологій та підходах тощо.

Соціальних напрямків полягає у підвищенні рівня благоустрою населених пунктів; забезпеченні високого рівня освіти; забезпечення якісного комунального господарства; розвиток соціальної інфраструктури; стимулювання високого рівня громадської активності тощо.

МЕТОДИ ЛАНДШАФТНО-ПЛАНУВАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ПІШОХІДНИХ ЗОН У ЦЕНТРАХ МАЛИХ МІСТ

Упродовж останніх років, з масовою появою індивідуальних засобів пересування (велосипед, електросамокат, моноколесо, автомобіль тощо) велика увага приділяється проблемі безпечного пересування людей у місті, адже дорожньо-транспортні пригоди виникають все частіше. Проблему формування пішохідних просторів досліджували А. В. Гамалія, О. Л. Левицька, А. І. Куцина, Ю. Л. Демуріна. У своїх наукових роботах дослідники торкалися питань формування безпечних пішохідних просторів, але методи реорганізації центральних пішохідних зон малих міст вивчені не достатньо.

До методів якісної реорганізації пішохідних зон в існуючій забудові можна віднести: виявлення найбільш використовуваних маршрутів руху пішоходів і транспорту; оптимізація пішохідних шляхів та облаштування відокремлених смуг руху немоторизованих видів індивідуального транспорту; підвищення інформативності міського середовища, підтримання старих та створення нових ландшафтних композицій; підкреслення естетичності та автентичності історичної забудови, досягнення інклюзивності громадських просторів. До яскравих прикладів, застосування деяких з цих прийомів належать: стометрівка в м. Івано-Франківську, а також пішохідні зони в м. Копенгагені (Данія), в м. Одесі (Україна) та в м. Мадриді (Іспанія).

Застосування сучасних методів ландшафтно-планувальної організації пішохідних зон у центрах малих міст сприятиме досягненню більш комфортного, а головне безпечного руху містом пішоходів та користувачів індивідуальних засобів пересування.

ПРОГРЕСИВНІ ТЕНДЕНЦІЇ БЛАГОУСТРОЮ ТА ОЗЕЛЕНЕННЯ ПРИБУДИНКОВИХ ТЕРИТОРІЙ В УМОВАХ ЩІЛЬНОЇ ЗАБУДОВИ

Екологічна ситуація у сучасних містах значною мірою залежить від якості нового будівництва, адже зі збільшенням кількості будівель і споруд зменшуються площі, на яких можуть бути висаджені рослини. Саме тому актуальним є питання формування прийомів та застосування прогресивних тенденцій благоустрою і озеленення прибудинкових територій житлових комплексів в умовах щільної забудови.

Тема облаштування прибудинкових території є актуальною і була досліджена в багатьох наукових роботах. Було виявлено зв'язок якості міського простору і соціальних взаємовідносин та основних функцій міста. Визначено основні положення, якими характеризуються об'єднання співвласників багатоквартирних будинків.

В сучасній практиці проектування є різні способи озеленення: озеленені дахи, вертикальне озеленення, сади, сквери, парки. Головні фактори і умови формування прибудинкових територій це - потреби мешканців, побажання замовника, кліматичні умови району будівництва, розташування ділянки, ландшафт і навколишнє середовище.

Проаналізувавши наукові роботи науковців, закордоні і вітчизняні приклади, головні умови і фактори формування прибудинкових території, було сформовано головні принципи формування прибудинкових території - свобода пересування мешканців і комфорт побутового життя, створення безпечного середовища, відсутність автомобілів в межах прибудинкових території, різноманітність майданчиків для дозвілля і відпочинку, передбачення майданчиків для різних вікових груп населення.

Процес підбору прийомів ландшафтної організації сучасних житлових комплексів на базі сформованих принципів буде розглянуто на прикладі проекту реорганізації території, яка розташована на Рибальському острові в місті Києві.

УДК 711.436

*Саражинський Ярослав Андрійович,
магістрант кафедри містобудування,*

E-mail jaroslavsarazunsky@gmail.com, ORCID 0000-0002-0451-0249

наук. керівник: док. арх., проф. Шебек Н. М.,

E-mail shebek.nm@knuba.edu.ua, ORCID 0000-0001-6038-3945

Київський національний університет будівництва і архітектури

ОСОБЛИВОСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ВИЛКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ОБ'ЄДНАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Станом на 2021 рік в Україні нараховується 1469 громад, сформованих шляхом об'єднання сіл, селищ та міст. Більшість з них мають спільні проблеми, головними серед яких є безробіття, старіння та відтік населення, відсутність можливостей для самореалізації, засміченість довкілля, занепад промислових потужностей, погана якість дорожнього покриття, відсутність сучасних зон відпочинку. Вилківська ОТГ теж має всі ці проблеми. Щоб їх вирішити, необхідно знайти нові джерела фінансування. Для цього необхідно ретельно проаналізувати сусідні території, вивчити історію громади, знайти її переваги, та визначити основні напрямки відновлення сталого розвитку на основі наявного потенціалу.

Основними напрямками розвитку Вилківської ОТГ є туризм, сільське господарство, легка та харчова промисловості, транскордонна торгівля, розвиток рекреаційної сфери. На території ОТГ є декілька унікальних місць, які можуть привабити туристів, – це надзвичайно багатий на історію та легенди о. Зміїний, який був відомим ще до нашої ери, та м. Вилкове зі своєю неповторною системою каналів та способом життя. Величезний потенціал ОТГ визначають унікальні кліматичні умови, адже ця територія – це один з найтепліших куточків України, що дозволяє забезпечити дозрівання врожаю швидше. Дунай – річка, яка на території громади впадає у Чорне море, поєднує 10 країн, більшість з яких є членами ЄС. Раніше українська частина дельти Дунаю використовувалася для судноплавства. Сьогодні доречним є відновлення баржевого сполучення європейських країн з Чорним морем через українську частину дельти Дунаю. Перлиною громади є Дунайський біосферний заповідник, який займає більшу частину території ОТГ і є унікальним місцем, де у

природних умовах існує велика кількість рідкісних червонокнижних тварин та рослин.

Дослідження показало, що створити одну «дорожню карту» для вирішення проблем різних куточків країни не можливо. Кожна ОТГ має притаманні саме їй можливості. Для вирішення ключових проблем кожної території мають бути задіяні її власні ресурси. Це дозволить раціонально та ефективно врахувати існуючі умови та обрати власний шлях кожної ОТГ до сталого розвитку.

УДК 712.23

Совсімов Андрій Юрійович,

магістрант кафедри містобудування

E-mail sovsimov1999@gmail.com,

наук. керівник: доцент, кандидат наук. В'язовська А.В.

E-mail: viaz.ska@gmail.com; ORCID 0000-0002-7347-2565

Київський національний університет будівництва і архітектури

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ОНОВЛЕННЯ ПАРКУ «ПАРТИЗАНСЬКА СЛАВА» В М. КИЄВІ

Парк «Партизанська Слава», розташований у Дарницькому районі міста Києва, є регіональним ландшафтним парком – важливим об'єктом в структурі природно-заповідного фонду. Ландшафтно-планувальна організація парку має забезпечувати баланс природоохоронної та рекреаційної функцій. Для розробки раціонального функціонального зонування було проведено ландшафтний, містобудівний та композиційний аналіз. Встановлено, що парк має значний природоохоронний та рекреаційний потенціал: 1) парк великий за площею - 111,97 га, зручно розташований відносно як пішохідних маршрутів, так і транспортних магістралей; 2) територія має високий відсоток озеленення (85%) і є частиною природного лісу заплавної тераси лівого берега Дніпра із старовіковими насадженнями сосни звичайної і дубу звичайного; 3) парк має виразний рельєф з перепадами до 6 м, в центрі парку розташовані три неглибоких озера з піщаними пляжами в зоні візуального впливу яких є цікаві видові точки. Разом із тим, потенціал цієї території використовується не в повній мірі: 1) пішохідна та велосипедна мережа не розвинена, існуючі маршрути здебільшого мають незадовільний стан покриття; 2) функціональне зонування парку невпорядковане, відсутній

цілісний та безперервний композиційно-просторовий сценарій; 3) кількість спортивних, дитячих та майданчиків для відпочинку є недостатньою, туристична інфраструктура (урни, громадські вбиральні) потребує вдосконалення; 4) парк незабезпечений потрібною кількістю машиномісць, що обмежує доступ до нього користувачів; 5) заповідна зона парку неорганізована, потребує створення належних умов для тваринного та рослинного світу і, разом із тим, оглядових маршрутів для спостереження за живою природою для відвідувачів. Треба пам'ятати, що основними завданнями регіональних ландшафтних парків є збереження природних комплексів, забезпечення умов для відпочинку населення та сприяння екологічній освітньо-виховній роботі. Отже, парк «Партизанська Слава» у Дарницькому районі м. Києва потребує комплексної реконструкції, під час якої мають бути творчо переосмислені прогресивні тенденції ландшафтно-планувальної організації багатофункціональних парків.

УДК 712.2

*Тулаїнова Олена Олександрівна,
магістрант кафедри містобудування,
E-mail: tulainova_oo@knuba.edu.ua*

*науковий керівник: к. арх., доцент, проф. каф. містобудування Сєдак О. І.
E-mail: siedak.oi@knuba.edu.ua ORCID ID: 0000-0002-1686-2786
Київський національний університет будівництва і архітектури*

ПРОБЛЕМА ПЕРСОНАЛЬНИХ ПАРКОВИХ ПРОСТОРІВ

У світовій теорії та практиці архітектури усе частіше зустрічається термін «персонального простору», який декодується згідно з різними факторами: місцевістю, культурним синтезом, місцем перебування та соціологічним впливом. Але у міському просторі (ландшафтному зокрема) питання персонального простору набуває найактуальнішого аспекту. Враховуючи шумові навантаження, забруднення повітря, швидкий темп життя, щільність населення, зменшення проценту озеленення та візуальні подразники, виникає висока вірогідність розвитку психофізіологічних хвороб й зниження працездатності. Для запобігання і розвитку негативних станів людини міські зони відпочинку стають засобом його відновлення та заспокоєння у парках та скверах. Набуття глибокого змісту персонального простору на цих рівнях сприяє значному розширенню рекреаційного потенціалу ландшафтних територій міст й впровадженню інноваційних

підходів до їх сучасного проектування. Персональний простір розуміється як певний простір з невидимою межею, що оточує тіло людини, і яке оберігається від потрапляння до нього іншої людини. Термін "персональний простір" є найбільш використаним для пояснення просторової поведінки людини; водночас є його недоліком, бо віддзеркалює також захисний механізм його поведінки у просторі: демонструючи стан спокою, статичності чи навпаки бажання рухатись, змінювати своє у ньому перебування.

Актуальним при проектуванні парків є відповідність прийомів їхньої ландшафтно-просторової організації у формі-змісті відпочинку у парку. У найбільш загальному вигляді набір рекреаційної діяльності включає пасивний відпочинок у природному оточенні, діяльність під час дозвілля в різноманітних установах культури, активний відпочинок й фізичні заняття, пізнавальну діяльність й аматорські заняття мистецтвом, наукою та технікою. Саме тому вікові й гендерні групи населення мають свої пріоритети перебування у парку, що впливає на особливості організації їх персональних просторів.

УДК 711.168

Чупринка Поліна Олексіївна,

магістрант кафедри містобудування,

E-mail chuprynka_po@knuba.edu.ua, ORCID 0000-0002-8872-8105

наук. керівник: к.арх., доцент Войко Н.Ю.

E-mail voiko.niu@knuba.edu.ua, ORCID 0000-0001-7251-0999

Київський національний університет будівництва і архітектури

МЕТОДИ РЕНОВАЦІЇ ГРОМАДСЬКОГО ПРОСТОРУ МІСТА

Сьогодні якість облаштування міських відкритих громадських просторів вважається показником рівня життя людей, які ним користуються. Питаннями формування громадськими просторами міст займалися багато вітчизняних і зарубіжних архітекторів, урбаністів, дизайнерів, соціологів. Публікації, присвячені громадським просторам, акцентують увагу на їх важливості у формуванні соціальної активності міського населення. Однак, впродовж багатьох років формування таких просторів здійснювалось за застарілими принципами та засадами, базуючись на застарілій законодавчій та нормативній базі та відсутності базового урбаністичного аналізу.

Досягнення якісних рішень щодо планування громадських просторів сучасних міст передбачає ретельний перед проектний аналіз, у який входить: збір статистичних даних, їх аналіз та прогнозування наслідків. До статистичних даних відносяться: щільність пішохідних, велосипедних, автомобільних потоків; соціологічні дані по окремих районах, містобудівних комплексах; дослідження видів дозвілля, які користуються попитом мешканців міст тощо. Аналіз цих даних дозволяє системно підходити до планування та реновації міських просторів. Загальними методами реновації громадських відкритих громадських просторів міст є: розведення потоків транспорту і пішоходів, забезпечення мобільності населення; створення інклюзивного середовища; збільшення зон для пішоходів та озеленення; використання водних об'єктів та пристроїв. Ефективність застосування цих методів можна побачити на наступних прикладах: фронт гавані Копенгагена, який містяни називають "Міська дюна"; міський простір Superkilen в Копенгагені, який простирається від Норреброгада до Тагенсвей; вулиця Короленка в Дніпрі.

Отже, створення комфортних громадських просторів – одна з головних складових формування міської спільноти та культури спілкування.

УДК 712.2.025

Швець Олена Ігорівна,

магістрант кафедри містобудування,

E-mail: shvets_oih@knuba.edu.ua

науковий керівник: к. арх., доцент, проф. каф. містобудування Сєдак О. І.

E-mail: siedak.oi@knuba.edu.ua ORCID ID: 0000-0002-1686-2786

Київський національний університет будівництва і архітектури

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РЕОРГАНІЗАЦІЇ ПРИМОРСЬКИХ ПАРКІВ

Досвід зарубіжних країн з реконструкції парків демонструє, що при відповідній архітектурно-ландшафтній їх організації можна забезпечити ефективний розвиток рекреаційних територій, що має базуватись на науково обґрунтованому використанні умов й ресурсів регіону та його естетичного потенціалу. Мають враховуватись наступні формоутворюючі фактори: природно-кліматичні, еколого-містобудівні, естетичні, соціально-демографічні, техніко-економічні. Дослідженням виявлено: напрямок ландшафтно-містобудівних перетворень з урахуванням оцінки впливу,

екологічних, природно-кліматичних, соціально-демографічних факторів загалом орієнтований на формування у прибережній зоні міст стійкої рекреаційної території, функціонально-різноманітної, соціально-адаптованої і естетично привабливої. Але тенденції функціонування та розвитку ландшафтних прибережних зон потребують збільшення в них частки зелених компонентів й екологічного оздоровлення середовища, містобудівних й екологічних регламентів їх використання, режимного зонування територій і різних індивідуальних підходів щодо необхідних ландшафтно-містобудівних перетворень у кожній зоні. Для реалізації завдань реорганізації приморських парків необхідне наступне:

- підпорядкування планувальної організації двом основним напрямкам, що утворюють їх загальну структуру – прогулянковому вздовж берега й транзитному до води (узбережжя, пляжу тощо);
- урізноманітнення форм перетворення поверхні землі, виявлення та індивідуальне трактування видів рослинності, а також використання різних засобів ідентифікації середовища й візуального орієнтування людини в просторі з розкриттям просторових композицій на воду;
- підвищення асортименту посадкового матеріалу та засобів озеленення деревними, чагарниковими і почвопокровними рослинами, які мають високі декоративні властивості, стійкість до особливостей клімату й екологічних умов, а також здатними до пристосування до існуючих природних характеристик;
- характеристики основного асортименту рослин у нейтралізації факторів забруднення навколишнього середовища (пилових забруднень, сонячної радіації, газів та токсичних речовин);
- рекомендації щодо використання різних поверхонь покриття землі у нейтралізації факторів забруднення (поглинання шуму, зниження конвекційних температур повітря, інфільтрація ґрунту).

УДК 711.168+712.25:791

Шевченко Анастасія Віталіївна,

магістрант кафедри містобудування,

E-mail shevchenko_av@knuba.edu.ua, ORCID 0000-0002-3732-7184

наук. керівник: док. арх., проф. Шебек Н. М.,

E-mail shebek.nm@knuba.edu.ua, ORCID 0000-0001-6038-3945

Київський національний університет будівництва і архітектури

ПРИЙОМИ РЕВІТАЛІЗАЦІЇ БАГАТОФУНКЦІОНАЛЬНИХ ПАРКІВ З ОРІЄНТАЦІЄЮ НА МАЙБУТНЄ

Проблема ревіталізації паркових комплексів є надзвичайно актуальною. Питання відновлення рекреаційних зон міст досліджували: Н. О. Олексійченко, Н. В. Гатальська, М. О. Підлюхова, М. С. Мавко, Р. В. Галушко, С. В. Роговський, О. С. Зубричев та інші. У наукових працях підкреслено, що модернізація парків сприяє вирішенню ряду екологічних проблем міста та надає широке поле для застосування сучасних інженерних технологій. Проте в дослідженнях не достатньо уваги приділено питанню пристосованості паркових просторів для подальших трансформацій.

Серед способів урахування ймовірних змін паркового середовища в майбутньому можна назвати: збереження чи, де це можливо, відтворення природної основи ландшафту, з розрахунку на його життєздатність та спроможність до самовідновлення; організація у парках спеціальних зон для вивчення екологічних закономірностей та екологічного виховання населення; використання надсучасних науково-технічних засобів рекультивациі порушених ландшафтів, а також впровадження передових інженерних розробок: влаштування автономного освітлення території LED-світильниками на сонячних батареях, встановлення smart-лавочко-гойдалок з USB-портами для зарядки різних пристроїв, використання «розумних» матеріалів для покриття спортивних майданчиків, майданчиків відпочинку, велодоріжок та пішохідних зон. Особливості застосування цих прийомів можна простежити на прикладі модернізації рекреаційної зони Forest Park West Entry у м. Сучжоу в КНР, ревіталізації багатофункціонального парку у м. Шеньчжені в КНР та Центрального парку у м. Ханчжоу в КНР.

Завдяки цим заходам з часом садово-паркові об'єкти повинні стати повністю екологічними та автономними, отже, стійкими до викликів.

УДК 711.4-112; 004.946

Булах Вікторія Олегівна,

бакалаврант кафедри ДАС

E-mail bulakh_vo@knuba.edu.ua, ORCID 0000-0002-5999-9870

наук. керівник: д. арх., проф. Булах І.В.

E-mail bulakh.iv@knuba.edu.ua, ORCID 0000-0002-3264-2505

Київський національний університет будівництва і архітектури

ВІРТУАЛЬНЕ МІСТО

Віртуальне місто – просторова міська модель, яка розроблена у віртуальному середовищі відповідними засобами та програмами. Цілі формування віртуального міста: відтворення дійсності (втраченої у минулому або існуючої паралельно у реальному світі); експериментальне та футурологічне моделювання; міське середовище для кіно-ігрової індустрії; створення вигаданих міст та світів. Основні переваги використання віртуальних міст: можливість віртуального відтворення втрачених міст; формування даних для проведення якісних покращень у складному та багаторівневому міському середовищі; можливість експериментальних досліджень, прогнозування різних варіантів розвитку; віртуальні моделі міст дозволяють відтворювати міста, які не можуть існувати у реальності (вигадані світи); віртуальні міста дарують можливість майже кожній людині подорожувати. Недоліки: складність відтворення великого та неоднорідного міського середовища; висока вартість створення та підтримки віртуального міста; обмеженість вражень (можливо на даному етапі розвитку?) у порівнянні з реальним відвідуванням міста.

УДК 72.01

Смілка Юлія Владиславівна,

студентка другого курсу

кафедри архітектурного проектування цивільних будівель і споруд

E-mail : smilkajulia29@gmail.com

наук. керівник: док. арх., проф. Ковальська Г. Л.

E-mail kovalska.gl@knuba.edu.ua; ORCID 0000-0002-9873-5413

Київський національний університет будівництва і архітектури

ВПЛИВ АРХІТЕКТУРИ НА ЕМОЦІЙНИЙ СТАН ЛЮДИНИ

Американський архітектор Луїс Генрі Салліван вважав, що архітектура – це мистецтво, яке впливає на людину повільно, але найсильніше. Під час проектування провідні закордонні архітектори практикують співпрацю з психологами. Завдяки цьому створюється споруда, яка забезпечує максимально комфортні умови для людини. Вплив архітектури на емоційний стан людини досягається завдяки кольоровому рішенню, природному та штучному освітленню, будівельним матеріалам, архітектурним формам. За допомогою форм та ліній архітектор здатен викликати певний емоційний стан людини. Наприклад, прямокутні форми викликають почуття надійності та стабільності, прямі лінії викликають почуття умиротворення, вигнуті – символізують витонченість, а ламані – агресію. Варто уникати частого повтору однакових за формою та розміром елементів, що викликає втомленість ока. Дослідження психологів доводять, що висотність та щільність забудови мають вплив навіть на рівень безпеки.

Отже, під час проектування архітектору варто враховувати усі фактори, які впливають на людину. Таким чином можливо створити гармонійне та комфортне середовище.

Наукове видання

**МІСТОБУДУВАННЯ:
ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ**

Тези доповідей
четвертої науково-практичної конференції
19 квітня 2022 року
м. Київ